

П. П. Ротач, О. П. Ротач

Пономаренко Михайло Федорович

ПОНОМАРЕНКО Михайло Федорович (псевдоніми: Бабич М., Весняний О., Дніпрянець О., Михайленко П., Українець Лесь, Черкасенко О. та ін.; 28. 10. 1920, с. Підставки Золотоніського пов. Полтавської губ., нині Золотоніського р-ну Черкаської обл. — 01. 01. 2010, м. Золотоноша) — краєзнавець. Почесний член Спілки краєзнавців України (1995). Премія імені В. Антоновича Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1991), обласна літературно-краєзнавча премія імені М. Максимовича (1994). Учасник 2-ї світової війни. Бойові нагороди. Закінчив Черкаський педагогічний інститут (1946), Київський педагогічний інститут іноземних мов (1954). Від 1946 викладав англійську, німецьку, французьку, іспанську мови у технікумах і школах Золотоноші. Від 1978 — на пенсії. Водночас створив і 1960—79 на громадських засадах очолював Золотоніський краєзнавчий музей, що нині носить його ім'я. Зібрав і науково опрацював понад 5 тис. одиниць музейних експонатів, створив краєзнавчу картотеку «Черкащина» на 10 тис. одиниць. Брав участь в археологічних експедиціях під керівництвом *Д. Телегіна*, [Є. Махно](#), [М. Брайчевського](#), [М. Кучери](#) та ін., керував експедиціями «Черкаси», «Сміла», «Золотоноша», «Звенигородка». Виявив понад 300 об'єктів археології на території області, уклав рукописний довідник «Пам'ятки археології Черкащини» (1978). Співавтор видання «Черкаська область» (К., 1972) із серії «Історія міст і сіл Української РСР», автор нарисів «Золотоноша» (1974), «Золотоніщина» (1992), путівника «Золотоніський краєзнавчий музей» (1982; усі — Дніпропетровськ), довідника «Золотоніщина в осадах» (2001), біобібліографічного словника «Краєзнавці Черкащини» (2003; обидва — Золотоноша), співупорядник збірника «Золотоніщина в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.: Документи. Спогади. Статті» (Чк., 2000). Його історико- та літературно-краєзнавчі статті

опубліковані в УРЕ, «Шевченківському словнику», «Українській літературній енциклопедії», а також багатьох періодичних виданнях. 1964—78 очолював літературно-краєзнавче товариство «Супій», що видавало машинописні альманахи «Златоград» та «Супій». Автор рукописних «Літературної карти Черкащини» (1967) і «Літературної енциклопедії Черкащини» (1981), поетичних збірок «Святиня» (Чк., 1992), «Чорнії брови, карії очі» (Золотоноша, 1992), «Златокрай» (1993), «Герць» (1994), співавтор бібліографічного покажчика «Письменники Черкащини» (2-е вид., 1990), книжки «Подорож Златокраєм: Нарис з історії та сьогодення Золотоніського району» (2008; усі — Черкаси). Значну увагу приділяв темі зв'язку Т. Шевченка із золотоніським краєм, написав монографію «Шевченко і Черкащина» (Чк., 1988).

Рекомендована література

1. Неспокій серця: До 85-річчя від дня народження М. Ф. Пономаренка: Зб. статей і мат. Чк., 2005;
2. Подвижник краєзнавства: Михайло Пономаренко: До 85-ліття з дня народження: Біобібліогр. покажч. Чк., 2005;
3. Ротач П. Пономаренко Михайло Федорович // Ротач П. Полтавська Шевченкіана. Кн. 2. П., 2009.

Бібліографічний опис:

Пономаренко Михайло Федорович / П. П. Ротач, О. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880657>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).